

J. Pascin

באיי-האוקינוס

י. פסקן

ברם, מסעות מרובים אלה לא הקהו את אהבתו לבדידות ויגון, בשובו למונמרטור, דומה האיש, בן הארבעים, לזה בן העשרים: האמן הנאבק במלאך-אלהים איננו טועם לעולם מן ההתבגרות המהנה את בני התמותה הרגילים. ותוך כדי החג, ממשיך פסקן את חפושיו אחרי הנצחי בקרב "היום" הצנוע ביותר. אך בספות הרעה פתאום, עולה בידו להמלט לדרך יותר רחוקה ויותר קשה מאשר לעבר האוקינוס: הוא מתעופף על כנפי חלום לעבר ארץ ילדותו של העולם. הוא נוטל גליון נייר גדול ומרשם את צאתו של "הבן האובד", ומובילו בין בקתאות והיכלות, ומראה לו את העוני, את היסורים ואת השמחות של עולם קטן זה, וכמו במוצאי שבת הוא עושה זאת למען ידידיו האלמונים במרוצת ימי החג של העבודה, הוא מכבד את ידידיו בתענוגות הנלהבים ביותר וביינות החריפים ביותר. "קורות הבן האובד" רודפים את פסקן, והוא מרשם את כל האפופיאה, ואין ספק שלא יחדל לעולם עד סוף ימיו מלפרש את כל דרגות הרפתקאותיו ולדרשן. ככלות הכל, יתכן מאוד, כי ברישומים הללו, בהם יביע האמן את כל מאוייו והנוחם שבהיותו הוא, דווקא בהם נתן לנו את פרי-ההלולים אשר ליצירתו. הרי זו הוכחה נוספת שאמנותו אנושית היא עד למעמקה ואין להפרידה כלל מחייו של האמן.

מחר, בהאכל עגל המרבק ופניהן של המחוללות הקטנות תקמטנה, שוב יתן פסקן יחידי, זה הבן האובד, אך כל אלה אשר יקראו את תולדותיו במאות הרישומים אשר נתן לנו יבפו מתוך התרגשות. וכלום יש לו לאמן גמול טוב מן הדמעות?
(Yvan Goll „Pascin“ Les Edition G. Crès et Cie, Paris)

החי במעמקים יפה הוא. ושמא קיימות תקופות לגבי האהבה וגוף האשה? הרגשת האושר לאו בת-הפרדה היא ואינה סובלת כל מסכה.

לאשרנו, פסקן איננו בן זמננו; הוא בן התמיד. הוא הגבר אוהב השמש והשאר. הוא הוא רובנס ובושה שלנו. אין ספק, אחרי מות רינואר, הוא הוא הצרפתי ביותר מבין ציירי-זמננו ויורש יאה למאה השמונה עשרה.

ברם, גופות נשיו מאפירות בעגמומית כלשהי. וכי במה מהרהרים כל היצורים הללו שנוצרו על-ידו? מהו הריק, בו נעוצות עיניהן הסתמיות? לא, אין זה נכון כלל, הנערות הללו אינן נהנות כלל! על כל ורדת אהבתם מרחף דוק הנוחם. ובכן, זעקה זו: "יחיו החיים!" איננה תרועת נצחון כלל? אהה: ככלות הכל הרי פסקן הוא יותר רגיש מאשר חושני. בלטפו שד עדין, יתכן כי קול פנימי לוחש בנבכי לבו: "הבל הבלים!"

זולל היים חיוני וגדול זה איננו מאושר כלל. סובל הוא, ומעונה-ספק. הוא העני בחייו על אף תחושתאות חגנה. הוא גם צנוע כאמן, אם כי הוא שולט במכחול העשיר ביותר בתקופתנו. רבים הם געגועיו. לפרקים, יתקפוהו געגועים למולדת, איזו מולדת? הוא איננו יודע אלא שמוכרח הוא לנסוע ולתעות, והילכך עוזב הוא את מונמרטור ופונה לאלג'יר או לגרמניה. ובגבור הקדחת, ירד באניה ההולכת לאמריקה, וילך לחפש את אחיו מני דורות בברונקס או במרחקי מכסיקה. ממסעותיו הוא מביא רישומים בעלי און רב, המוכיחים כי עפרונו מסוגל להיות מנתח או גם אירוני; רשתית עינו המופלאה קולטת את עובדות החיים החיצוניים אף כי הן מעולפות דוק נפשי.